

5.8.2026

TPAN

Talouspolitiikan
arviointineuvosto

TALOUSPOLITIIKAN ARVIOINTINEUVOSTO

Talouspolitiikan arviointineuvoston arvio nettomenopolun noudattamisesta ja korjaavista toimista

Yhteenveto

Suomen julkisyhteisöjen alijäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen on kasvanut ja ylittänyt EU:n finanssipoliittisissa säännöissä määritellyn 3 prosentin viitearvon. Tästä johtuen Euroopan unionin neuvosto käynnisti Suomea koskevan liiallisen alijäämän menettelyn tammikuussa 2026. Osana menettelyä Suomen tulee noudattaa julkisten menojen enimmäiskasvulle määriteltyä niin sanottua korjaavaa nettomenopolkua sekä raportoida toimista, joilla se aikoo korjata liiallisen alijäämän tilanteen.

Valtiovarainministeriö on julkaissut 30.4.2026 Suomen vuoden 2026 edistymisraportin, jossa se kuvaa toimia, joihin Suomen hallitus on ryhtynyt tilanteen korjaamiseksi. Osana kyseistä edistymisraporttia valtiovarainministeriö on pyytänyt talouspolitiikan arviointineuvostoa arvioimaan ja tarvittaessa analysoimaan nettomenopolun noudattamista vuonna 2025. Lisäksi valtiovarainministeriö on pyytänyt arviointineuvostoa laatimaan selvityksen liiallisen alijäämän menettelyyn liittyvien korjaavien toimenpiteiden riittävydestä.

Esitämme tässä raportissa arviomme nettomenopolun noudattamisesta vuonna 2025. Lisäksi arvioimme hallituksen tähän mennessä tekemien toimenpiteiden riittävyttä suhteessa korjaavaan nettomenopolkuun vuosina 2026–2028 ja liiallisen alijäämän korjaamiseen.

Johtopäätöksenä toteamme, että Suomen nettomenojen kasvu on selvästi alittanut niille määritellyn enimmäiskasvun vuonna 2025. Lisäksi toteamme, että hallituksen tekemät korjaavat toimet ovat riittäviä vastaamaan liiallisen alijäämän menettelyn vaatimuksiin vuoden 2026 osalta.

Puolustusmenoja koskevasta poikkeuslausekkeesta huolimatta on kuitenkin olemassa merkittävä riski siitä, että Suomi ylittää voimassa olevan korjaavan nettomenopolun salliman nettomenojen enimmäiskasvun vuonna 2027 ja varsinkin vuonna 2028. Lisäksi julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen säilyy ennusteiden perusteella selvästi yli kolmen prosentin viitearvon. Korjaavan nettomenopolun noudattamisen ei voida suoraan olettaa johtavan alijäämän supistumiseen alle 3 prosentin viitearvon, koska arvioinnissa huomioidaan poikkeuslausekkeen sallima jousto.

Poikkeuslausekkeen päättymisen vuonna 2028 tarkoittaa, että puolustusmenoihin liittyvää joustoa ei näillä näkymin voida enää käyttää vuodesta 2029 alkaen. Jos Suomi haluaa jatkossa säilyttää puolustusmenot aiempaa korkeammalla tasolla, EU-säännöt edellyttävät joko merkittäviä uusia menoleikkauksia tai julkisten tulojen kasvattamista. Tällainen talouspolitiikan muutos olisi hyvä aloittaa jo ennen vuotta 2029, vaikka säännöt eivät sitä tässä vaiheessa edellytä.

Vuoden 2027 eduskuntavaalien jälkeen muodostettavalle hallitukselle jää näillä näkymin merkittävä vastuu sekä liiallisen alijäämän korjaamisesta että julkisen talouden laajem-

masta tasapainottamisesta. Pitkäjänteisen talouspolitiikan näkökulmasta olisi toivottavaa, että hallitus päättäisi julkista taloutta lähivuosina vahvistavista lisätoimista jo syksyn 2026 budjettiriihessä. Vähintäänkin hallituksen tulisi välttää sellaisia uusia päätöksiä, jotka kokonaisuutena kasvattavat nettomenoja tai muuten heikentävät julkista taloutta vuoden 2026 jälkeen.

Sisällys

1	Toimeksianto	4
2	EU:n finanssipoliittisen kehikon vaatimukset Suomelle	5
3	Talouspolitiikan arviointineuvoston arvio korjaavista toimista	9
4	Johtopäätökset	11

1 Toimeksianto

Talouspolitiikan arviointineuvostosta annetun lain (1441/2025) 1 §:n mukaan arviointineuvoston tehtäviin kuuluu laatia valtiovarainministeriön pyynnöstä vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osaa koskevan asetuksen 23 artiklassa 5 tarkoitettu arviointi ja analyysi sekä korjaavaa osaa koskevan asetuksen 3 artiklan 5 kohdan 6 mukainen ei-sitova erillinen selvitys.

Valtiovarainministeriö on osana 30.4.2026 julkaistua vuoden 2026 edistymisraporttia¹ pyytänyt talouspolitiikan arviointineuvostoa laatimaan edellä mainitun lain mukaisen arvion siitä, vastaavatko vuotuisessa edistymisraportissa ilmoitetut julkisen talouden toteumatiedot Euroopan unionin neuvoston (EU:n neuvosto) asettamaa nettomenopolkua. Lisäksi valtiovarainministeriö pyysi arviointineuvostoa tekemään analyysin mahdollisen poikkeaman taustalla olevia tekijöistä, jos sellainen nähdään tarpeellisenä.

Valtiovarainministeriö on samalla pyytänyt arviointineuvostoa laatimaan ei-sitovan selvityksen liiallisen alijäämän menettelyn tavoitteiden saavuttamiseksi toteutettujen ja suunniteltujen toimenpiteiden riittävydestä.

Tämä lausunto vastaa edistymisraportissa esitettyyn pyyntöön ja huomioi myös valtio-neuvoston selonteon liiallisen alijäämän korjaamisesta².

¹Suomen edistymisraportti 2026

²Valtioneuvoston selonteko VNS 5/2026 vp.

2 EU:n finanssipoliittisen kehikon vaatimukset Suomal- le

Euroopan komissio arvioi Suomen julkisen talouden tilaa sekä alijäämä- ja velkakriteer-
in noudattamista³ osana 12.12.2025 julkaistua vuoden 2025 syyspakettiaan. Arviossaan
komissio totesi alijäämäkriteerin rikkoutuvan sekä vuonna 2024, jolloin julkisyhteisöjen
alijäämä oli 4,4 % suhteessa bruttokansantuotteeseen, että vuonna 2025, jolloin komission
syksyn 2025 ennusteen perusteella alijäämä olisi ollut 4,5 % suhteessa bruttokansantuot-
teeseen. Komissio ehdotti arviossaan liiallisen alijäämän menettelyn (*Excessive Deficit*
Procedure, EDP) avaamista Suomelle.

EU:n neuvosto teki päätöksen⁴ liiallisen alijäämän tilanteesta Suomessa ja antoi samalla
suosituksen sen korjaamiseksi⁵. EU:n neuvosto suositaa nettomenojen⁶ enimmäiskasvun
osalta korjaavaa nettomenopolkua ja liiallisen alijäämän tilanteen korjaamista viimeis-
tään vuonna 2028. Taulukossa 1 esitetään Suomen nettomenopolut sekä ennusteet netto-
menojen kasvusta. Suomelle tammikuussa 2026 asetettu korjaava nettomenopolku rajoit-
taa nettomenojen kasvun enintään 1,3 prosenttiin vuonna 2026, 1,5 prosenttiin vuonna
2027 ja 1,8 prosenttiin vuonna 2028. Vuoden 2025 osalta tarkastelu perustuu alkuperäi-
sen finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman yhteydessä EU:n neuvoston hyväksymään
nettomenopolkuun.

Taulukko 1: Nettomenopolut ja nettomenojen kasvu

	2025	2026	2027	2028
EU:n neuvoston hyväksymä nettomenopolku (MTP*)	1,6	1,9	2,6	2,6
EU:n neuvoston suosituksen korjaava nettomenopolku (EDP)		1,3	1,5	1,8
Ennusteiden mukainen kasvu (Valtiovarainministeriö)				
kevät 2025	1,6	2,1	3,8	
syksy 2025	1,3	2,0	3,5	
kevät 2026	-0,6	4,6	3,3	3,2
kesä 2026	-0,6	4,4	3,4	3,3

* EU:n neuvoston tammikuussa 2025 hyväksymä keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen
suunnitelma.

³Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 126 artikla säätelee liiallisia julkisen ta-
louden alijäämiä koskevaa menettelyä. Sen tarkoituksena on varmistaa, että EU:n jäsenvaltiot harjoittavat
kestävää finanssipolitiikkaa, eivätkä velkaannu hallitsemattomasti.

⁴SEUT 126 artiklan 6 kohta.

⁵SEUT 126 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

⁶Nettomenoilla tarkoitetaan julkisia menoja ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toi-
menpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla
tuloilla, unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja
sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia
toimenpiteitä.

Liiallisen alijäämän menettelyn käynnistämisen jälkeen jäsenvaltiolla on kuusi kuukautta aikaa tehdä niin kutsuttuja korjaavia toimia⁷ (*corrective action*) liiallisen alijäämän tilanteen korjaamiseksi. Jos jäsenvaltio ei tee toimia tai ei vastaa suositukseen, voi EU:n neuvosto asettaa jäsenvaltioille sanktioita, mukaan lukien sakkorangaistuksia⁸ euroalueen jäsenvaltioille. Suomi on vastannut EU-lainsäädännön vaatimukseen tuloksellisten toimien raportoinnista osana vuoden 2026 edistymisraporttia, joka lähetettiin komissiolle 30.4.2026 ja sisälsi yleiskuvauksen suositusten mukaisista tai niitä julkistaloudellisilta vaikutuksiltaan vastaaviin toimenpiteisiin ryhtymisestä. Lisäksi valtioneuvosto on tehnyt selonteon liiallisen alijäämän korjaamisesta (VNS 5/2026 vp, tästä eteenpäin ”selonteko”).

Komissio on 3.6.2026 julkaisemissaan kevätpaketin yleiskuvauksessa⁹ sekä Suomen maa-kohtaisissa suosituksissa¹⁰ arvioinut Suomen tehneen korjaavia toimia ja suosittanut liiallisen alijäämän menettelyn asettamista lepäämään. Komission arvio perustuu vuosien 2025 ja 2026 nettomenojen kehitykseen ja ottaa huomioon kyseisinä vuosina kirjatut poikkeamat nettomenoille määritellyltä enimmäiskasvupolulta. Poikkeamia neuvoston hyväksymältä polulta seurataan niin sanotun valvontatilin perusteella siten, että nettomenojen polun ylittävä kasvu kirjataan positiivisena ja alittava negatiivisena. Taulukosta 1 on nähtävissä, että vuonna 2025 nettomenojen kasvu oli selvästi määriteltä enimmäiskasvua matalampaa ja vuonna 2026 korkeampaa. Komissio arvioi vuoden 2027 kehitystä ensimmäistä kertaa syksyllä 2026 osana eurooppalaista ohjausjaksoa.

EU:n neuvosto hyväksyi Suomen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman tammikuussa 2025. Vertailtaessa siinä esitettyä nettomenojen kehitystä uusimpiin ennusteisiin, erityisesti vuoden 2025 keväällä päätetty puolustusmenojen kasvu on vaikuttanut nettomenojen kehitykseen. Puolustusmenojen merkittävästä kasvusta huolimatta Suomi on noudattanut neuvoston hyväksymää nettomenopolkua vuonna 2025 ja korjaavaa polkua vuonna 2026, kun huomioon otetaan kasvaneiden puolustusmenojen perusteella 8.7.2025 aktivoidun¹¹ kansallisen poikkeuslausekkeen sallima (korkeintaan 1,5 % BKT:sta) jousto. Komissio on 3.6.2026 ehdottanut, että poikkeuslauseketta laajennettaisiin käsittämään puolustusmenojen ohella myös rajatusti energiainvestointien¹² kasvattaminen. Tämänhetkisen tiedon perusteella ehdotus ei toisi Suomelle juurikaan lisäjoustoa, koska puolustusmenot kasvavat jo merkittävästi.

⁷Myös ”tulokselliset toimet” (*effective action*). Toimien vaatimuksia tai mittaluokkaa ei ole tarkasti määriteltä EU:n finanssipoliittisessa lainsäädännössä, mutta niiden tulisi edistää liiallisen alijäämän tilanteen korjaamista.

⁸Suurin mahdollinen sakkorangaistus on korkeintaan 0,05 % jäsenvaltion edellisen vuoden bruttokansantuotteesta. Sakkorangaistuksia voidaan määrätä kuuden kuukauden välein, kunnes tuloksellisiin korjaaviin toimiin on ryhdytty.

⁹COM(2026) 200 final

¹⁰COM(2026) 226 final

¹¹Neuvoston suositus neuvoston Suomelle asetuksen (EU) 2024/1263 nojalla asettamista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista poikkeamisen sallimisesta (C/2025/3966)

¹²Vuositasolla 0,3 % bruttokansantuotteesta, yhteensä korkeintaan 0,6 % vuosina 2026–2028.

Tämänhetkisen tilannekuvan perusteella nettomenopolulta poiketaan merkittävästi vuonna 2027. Suuri osa poikkeamasta selittyy edistymisraportissa raportoitujen ennustetietojen perusteella kasvaneilla puolustusmenoilla. Nykytiedon valossa näyttää kuitenkin todennäköiseltä, että EU:n neuvoston suosittamalta korjaavalta polulta tullaan poikkeamaan vuositasolla jonkin verran vuonna 2027 vielä poikkeuslausekkeen salliman jouston huomioimisen jälkeenkin.

Taulukko 2: Julkisen talouden nettoluotonannon (% BKT:sta) ennusteiden kehitys

	2025	2026	2027	2028
Valtiovarainministeriö				
kevät 2025	-3,8	-3,2	-3,3	
syksy 2025	-4,3	-3,6	-3,4	
kevät 2026	-3,4	-4,6	-4,6	-4,6
kesä 2026	-3,4	-4,4	-4,6	-4,5
Euroopan komissio				
kevät 2025	-3,7	-3,4		
syksy 2025	-4,5	-4,0	-3,9	
kevät 2026	-3,4	-4,5	-4,6	

Taulukossa 2 esitetään valtiovarainministeriön ja komission alijäämäennusteet. Vuosien 2025 ja 2026 alijäämäennusteiden muuttumisen taustalla ovat erityisesti muutokset puolustusmenojen tilastollisen kirjaamisen ajoituksessa. Julkisen talouden alijäämä ylittää sekä valtiovarainministeriön että komission ennusteiden mukaan selvästi 3 % viitearvon koko ennustehorisontin aikana. Kuten edellä todettiin, komissio ottaa huomioon kasvaneet puolustusmenot arvioidessaan alijäämäkriteerin noudattamista kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoinnin johdosta.

Liiallisen alijäämän menettelyn päättämisen osalta erityisesti komission näkemys vuoden 2029 rahoitusasemasta on olennaisessa asemassa. Kyseisen vuoden ennuste on mukana komission ennusteessa ensimmäistä kertaa vuoden 2027 syksyllä.

Taulukko 3: Hallituksen menosopeutustoimien vuotuinen muutos, % BKT:sta

	2026	2027	2028
Hallitusohjelma	0,22	0,19	0,04
Lisätoimet, 2024 kevät	0,05	-0,05	0,03
Lisätoimet, 2025 kevät	0,12	-0,01	0,00
Lisätoimet, 2025 syksy	0,04	0,05	-0,04
Lisätoimet, 2026 kevät	0,00	0,13	0,02
Yhteensä	0,43	0,32	0,05

Lähde: Valtioneuvoston selonteko liiallisen alijäämän korjaamisesta (VNS 5/2026 vp).

Hallituksen päättämät sopeutustoimet pienentävät valtion menoja valtioneuvoston selonteon perusteella noin 3,7 miljardilla eurolla vuoden 2026 tasolla (n. 1,3 % suhteessa bruttokansantuotteeseen) ja vaikutus kasvaa 1,5 prosenttiin BKT:stä vuoteen 2028 mennessä. Taulukossa 3 esitetään valtioneuvoston selonteon mukainen taulukko hallituksen aikaisempien menosopeutustoimien vaikutuksesta tulevaan menokehitykseen. Vuoden 2026 edistymisraportin sekä selonteon perusteella hallituksen vuosina 2024–2026 tekemät toimet vaikuttavat vielä vuosien 2026 ja 2027 aikana sekä maltillisemmin vuonna 2028. Nettomenojen ja alijäämän kehitys huomioiden vaikuttaa kuitenkin selvältä, että liiallisen alijäämän korjaaminen tulee vaatimaan lisätoimia keskipitkällä aikavälillä.

Finanssipoliittinen parlamentaarinen työryhmä on 25.2.2026 linjannut, että seuraavaan suunnitelmaan haetaan sopeutuskauden pidennystä neljästä seitsemään vuoteen. Tämä tarkoittaa matalampaa vuositason sopeutusvaatimusta suunnitelman aikana, mutta myös sitoutumista komission kanssa neuvoteltavaan julkisen talouden keskipitkän aikavälin kestävyyttä parantavaan uudistus- ja investointikokonaisuuteen. Voimassa oleva liiallisen alijäämän menettely vaikuttaa luonnollisesti myös komission Suomelle toimittamaan tekniseen uraan ja myöhemmin suunnitelmassa ehdotettavaan nettomenopolkuun, jonka tulisi olla yhdenmukainen korjaavan polun kanssa vuonna 2028.

3 Talouspolitiikan arviointineuvoston arvio korjaavista toimista

Keväällä julkaistussa vuoden 2026 edistymisraportissa arvioidaan pääsääntöisesti vuoden 2025 julkisen talouden kehitystä sekä sopeutuskauden pidennyksen perustana olevien uudistusten ja investointien edistymistä. Lisäksi se sisältää kuvauksen toimista, joihin Suomi on ryhtynyt liiallisen alijäämän korjaamiseksi. Korjaavien toimien vaatimuksia ei ole määritelty tarkasti EU:n finanssipoliittisessa lainsäädännössä. Tämän määritelmällisen joustavuuden johdosta korjaaviksi toimiksi on mahdollista lukea myös ennen liiallisen alijäämän menettelyn käynnistämistä päätettyjä toimia.

Suomi on vuoden 2025 toteumatietojen perusteella alittanut EU:n neuvoston keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman yhteydessä suosittaman nettomenojen kasvun selvästi. Selonteon perusteella arvioiden Suomi noudattaa korjaavaa nettomenopolkua myös vuonna 2026 huomioitaessa vuoden 2025 nettomenojen supistuminen sekä puolustuspoikkeuslausekkeen tarjoama jousto. Näiden arvioiden perusteella vuoden 2026 menotasoon kohdistuvat toimet ovat riittäviä, joskin vain marginaalisesti.

Vuoden 2027 tilanne näyttää tässä vaiheessa merkittävästi haastavammalta. Valtiovainministeriön kevään 2026 itsenäisen ennusteen mukaan nettomenot kasvavat 3,3 %, kun korjaavan polun sallima kasvu on 1,5 % (Taulukko 1). Kertynyt poikkeama valvontatilillä kasvaa 1,7 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2027 ja edelleen 2,4 prosenttiin vuonna 2028. Tähän perustuen toistaiseksi päätetyt toimet eivät vaikuta riittävän korjaavalla nettomenopolulla pysymiseen vuoden 2026 jälkeen.

Valtioneuvosto mainitsee selonteossa globaalin epävarmuuden kasvun, Lähi-idän kriisin aiheuttaman taloudellisen epävarmuuden sekä ennakoitua korkeamman inflaation sellaisina nettomenojen kasvua selittävinä tekijöinä, joihin hallitus ei voi juuri vaikuttaa. Nämä ovat sinänsä perusteltuja näkökohtia. Erityisesti inflaation kiihtyminen kasvattaa herkästi nimellisenä suurena mitattavia nettomenoja ilman että se välttämättä heikentäisi julkisen talouden tasapainoa esimerkiksi julkisen talouden alijäämällä mitattuna. On kuitenkin epävarmaa, miten komissio painottaa tällaisia asioita kokonaisarviossaan. Samalla luotoluokituskäytännön muuttuminen aikaisempaa kielteisemmiksi korostaa tarvetta julkista taloutta pitkäjänteisesti vahvistavalle talouspolitiikalle.

Edistymisraportissa puolustusmenojen ennustetaan yhä kasvavan vuosina 2027 ja 2028. Poikkeuslausekkeen sallima jousto (korkeintaan 1,5 % BKT:sta) huomioiden vuoden 2028 ennustettu alijäämä olisi lähellä viitearvoa. Poikkeuslausekkeen voimassaolon päättymisen vuoden 2028 lopussa tarkoittaa kuitenkin, että puolustusmenoihin kohdistettua joustoa ei voida enää käyttää vuodesta 2029 alkaen. Jos Suomi haluaa korjata liiallisen alijäämän tilanteen ja säilyttää puolustusmenot aiempaa korkeammalla tasolla, menoja oli-

si priorisoitava uudelleen tai julkisen talouden tuloja kasvatettava. Haastava tilanne on nähtävissä myös julkisen velan kehityksessä, joka valtiovarainministeriön kesän ennusteen mukaan tulee ylittämään 90 prosentin tason tänä vuonna ja jatkaa kasvuaan koko ennustehorisontin ajan.

4 Johtopäätökset

Hallitus on tehnyt vuosina 2024–2026 konkreettisia sopeutustoimia julkisen talouden vahvistamiseksi. Toteutumatietojen perusteella Suomi on alittanut selvästi sille määritellyn nettomenopolun salliman nettomenojen enimmäiskasvun vuonna 2025. Arvioimme myös, että hallituksen tekemät korjaavat toimet ovat riittäviä vastaamaan tammikuussa 2026 käynnistyneen liiallisen alijäämän menettelyn vaatimuksiin vuoden 2026 osalta.

Hallituksen jo päättämät toimet eivät kuitenkaan todennäköisesti riitä pitämään Suomea liiallisen alijäämän menettelyyn liittyvällä korjaavalla nettomenopolulla vuosina 2027 ja 2028. Ne ovat myös riittämättömiä korjaamaan liiallista alijäämää vuoden 2028 jälkeen ainakaan ilman selvästi odotettua korkeampaa talouskasvua. Tämä johtuu osin siitä, että hallitus on tehnyt kautensa aikana myös sellaisia nettomenotasoa kasvattavia toimia, jotka valtioneuvoston selonteossa sivuutetaan. Valtiovarainministeriön arvion mukaan korjaavan polun noudattaminen vuonna 2028 edellyttäisi noin 2,7 miljardin euron sopeutusta.

EU:n finanssipoliittiset säännöt edellyttävät vuoden 2027 eduskuntavaalien jälkeen muodostettavalta hallitukselta todennäköisesti merkittäviä uusia sopeutustoimia. Tämä koskee erityisesti vuotta 2029, jolloin kansallisen poikkeuslausekkeen sallimaa joustoa puolustusmenojen kasvun osalta ei voida tämänhetkisen tiedon perusteella enää hyödyntää.

Eduskunnalle annettava hallituksen esitys valtion vuoden 2027 budjetiksi määrittelee osaltaan sen toimintaympäristön, johon kevään eduskuntavaalien ja hallitusneuvottelujen jälkeen aloittava uusi hallitus joutuu. Pitkäjänteisen talouspolitiikan näkökulmasta olisi toivottavaa, että nykyinen hallitus päättäisi julkista taloutta lähivuosina vahvistavista lisätoimista jo syksyn 2026 budjettiriihessä. Vähintäänkin hallituksen tulisi välttää sellaisia uusia päätöksiä, jotka kokonaisuutena kasvattavat nettomenoja tai muuten heikentävät julkista taloutta vuoden 2026 jälkeen.